

Uittreksel uit conceptverslag commissie EFB 15 juni 2020 behandeling Kaderbrief 2021

4.b. Voordracht Kaderbrief 2021

Dhr. **Heijnen** (CDA) constateert dat GS een beleidsarme kaderbrief hebben voorgelegd hetgeen opmerkelijk is voor een college dat net een jaar actief is. Het CDA vindt het onverstandig dat de stelpost Macro-economische tegenvallers ingezet wordt ter dekking van de uitgaven in 2021, want door corona zit men in economisch zwaar weer hetgeen zowel voor de inkomsten als uitgaven gevolgen kan hebben. Wat is de status van de kaderbrief? De aangenomen moties voor 110 miljoen euro moeten verwerkt worden in de begroting 2021 en dat zal leiden tot een ander financieel plaatje. Graag een uitgebreide toelichting over de status van de kaderbrief. Het CDA is zeer verbaasd over de taakstelling reserves. De opgave volgens de kaderbrief is om eenmalig 16,5 miljoen euro in de bestemmingsreserves om te buigen. Hiervoor moet een aantal plannen getemporiseerd worden. Bij de begroting 2021 worden PS nader geïnformeerd over de bestemmingsreserves. Desgevraagd melden GS dat alleen de reserves omgebogen worden waarvoor geen concrete plannen of projecten in de maak zijn, maar als er geen concrete plannen zijn, kunnen ze ook niet getemporiseerd worden. Wat betekent deze taakstelling? Het is vreemd om in te stemmen met een ombuiging van 16,5 miljoen euro terwijl de consequenties niet duidelijk zijn.

Dhr. **Zoon** (PvdD) vindt het logischer om te kijken naar de lange termijn en welke bijstellingen over de komende vier jaar nodig zijn. Blijft zakelijke dienstverlening de grootste sector en blijft ICT de grootste groeisector? Naar verwachting is dat zo, dus op dat punt verandert er weinig. De kaderbrief stelt 16,5 miljoen euro voor in de komende jaren voor beleidsaanpassingen. De echte kaderbrief is eigenlijk motie 42 die 100 miljoen euro van de begroting opeist. Hoe wordt deze motie verwerkt in de begroting 2021 en welke ruimte blijft er over voor de kaderbrief? Dat is interessant om te weten.

Mw. **Vastenhout** (FvD) sluit zich aan bij het CDA. Kan het coalitieakkoord met het oog op alle gevolgen en het nieuwe normaal van corona standhouden en op welke punten verwachten GS wijzigingen? Wat gaan GS ondernemen ten aanzien van digitalisering van de communicatie, welke processen zijn nu onvoldoende gedigitaliseerd en denkt het college ook aan het digitaal mogelijk maken van een kennisgeving voor een referendum?

Dhr. **Dulfer** (GL) constateert met het oog op de begroting 2021–2022 dat de toekomst somber en ongewis is. Desalniettemin hebben GS toch een kaderbrief opgesteld en dat is complimenten waard om zoveel mogelijk zekerheid te bieden aan partners waarmee wordt samengewerkt in deze moeilijke tijden waarin de ramingen en verwachtingen uiterst onzeker zijn. Fijn dat in de kaderbrief meer accenten terugkomen van het collegeakkoord door de herschikking in het begrotingsprogramma. De kosten van de coronacrisis zijn nog niet verwerkt, maar de twee aangenomen moties zullen grote effecten hebben en mogelijk moet er zelfs externe financiering aangetrokken worden. Hoe verhouden deze uitgaven zich tot het nastreven van een sluitende begroting en de externe eisen die door BiZa worden opgelegd in het kader van hun toezichthoudende rol? Past de uitwerking van de moties binnen de gestelde kaders? Voorgesteld wordt om een extra overleg met de commissie EFB in te plannen over de uitvoering van de moties, want de financiële opgave is ongekend en intensief.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt GL om de opmerking dat 'de kaderbrief is uitgegeven en opgesteld om helderheid te verschaffen' toe te lichten.

Dhr. **Dulfer** (GL) heeft het college geciteerd, want zij geeft aan dat dit een van de argumenten is voor het uitbrengen van de kaderbrief. Hij ondersteunt het initiatief van GS om zoveel mogelijk beleidszekerheid te bieden aan de omgeving in deze onzekere tijden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt hoe GL deze helderheid dan beoordeelt. Misschien worden er met deze kaderbrief juist verwachtingen gewekt die waarschijnlijk niet waargemaakt kunnen worden. Het zou daarom te overwegen zijn om een signaal af te geven over hoe moeizaam de komende periode zal worden.

Dhr. **Dulfer** (GL) vindt de huidige handelwijze van GS constructiever dan om alles in het ongewisse te laten vanwege de complexiteit van de situatie. Het college houdt zelf een slag om de arm bij de vraag of de zekerheden in de kaderbrief waargemaakt kunnen worden.

Dhr. **Van Tiggelen** (PVV) sluit zich aan bij de SP ten aanzien van de grote financiële onzekerheden. De logica van het nu voorleggen van de kaderbrief is onnavolgbaar. De kaderbrief zou beter in november aangeboden kunnen worden op welk moment een beter onderbouwd verhaal mogelijk is. Pagina 33, tabel 8.1, taakstelling exploitatie. Er is gevraagd om een nadere toelichting op de cijfers van de operationele doelen, maar daarop is een algemeen antwoord gegeven. Daarom het verzoek om per operationeel doel een toelichting op de bedragen te geven. Het robuuste begrotingsbeleid van hoofdstuk 4 leidt tot tevredenheid bij de PVV. De PVV stemt niet in met de kaderbrief vanwege dezelfde redenen als vermeld bij de jaarstukken.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) is bezorgd over de nabije toekomst en over de inhoud van de kaderbrief want er is nog nooit zoveel onzekerheid geweest over de sociaaleconomische situatie als nu. Daarom brengt deze kaderbrief zeker risico's met zich mee. In de kaderbrief worden allerlei ontwikkelingen beschreven alsof geen sprake is van corona, en dat leidt tot financiële onzekerheid. De SP hoopt dat er veel oog zal zijn voor het sociale aspect in de komende zware tijden. Hoe denken GS hierover? Hoe groot schatten GS de onzekerheid in de kaderbrief in? Het niet verhogen van de opcenten is een politieke keuze van de coalitie, maar is er bewust voor gekozen om de verhoging niet te laten oplopen met de indexatie? Worden de coronakosten die de provincie maakt, door het Rijk vergoed? Is voor deze kosten vanaf het begin een aparte voorziening/boekhouding aangelegd zodat alle kosten duidelijk zijn?

Mw. **Kapitein** (D66) gaat akkoord met de kaderbrief en met de gehanteerde uitgangspunten waarin steeds meer zaken uit het coalitieakkoord terugkomen. De grootste uitdagingen zijn de vele grote onzekerheden in deze tijd en die betreffen niet alleen corona, maar ook stikstof en PFAS, klimaatmaatregelen, de nieuwe voedselvisie en maatregelen voor luchtkwaliteit en geluidsoverlast. Daarnaast bestaat de kans op een nieuwe corona-uitbraak en dat maakt de onzekerheid nog groter. De informatie van GS aan PS over corona lijkt nu wat minder uitgebreid te zijn dan in de beginperiode. De focus van de provinciale acties op thema's waar concreet het verschil gemaakt kan worden, is logisch, evenals de gecombineerde aanpak van corona met andere doelen uit het coalitieakkoord. D66 verwacht dat de coronamoties worden verwerkt in de begroting. Wederom

wordt aandacht gevraagd voor het actualiseren van de beleidsindicatoren zodat de aangeboden informatie relevant is om inzicht te verkrijgen in hoeverre de doelen behaald zijn.

Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat de gevolgen van de coronacrisis niet zijn meegenomen in de kaderbrief, maar die gaan wel impact hebben. Hij heeft tijdens het overleg van de Rekeningencommissie de accountant gevraagd of er aanleiding was om de controleopdracht bij te stellen en of er reden was voor extra opmerkingen voor PS, maar op basis van de huidige situatie is dat voor de accountant niet nodig. Dat leidt tot de vraag, hoe blijven PS aangehaakt bij belangrijke ontwikkelingen die nu nog niet beleidsmatig en cijfermatig in de kaderbrief zijn verwerkt, maar die wel belangrijk zijn? De omvang van de informatie over corona in de brieven van GS lijkt iets af te nemen en wordt wat stroperiger, maar PS moeten wel aangehaakt blijven bij de ontwikkelingen. Blz. 16, bovenaan wordt gesproken over herijking van de begrotingsdoelen, maar wat wordt er herijkt en op basis van welke kaders? In het antwoord op technische vragen wordt vermeld dat deze kaders nog niet zijn vastgesteld. Maar wat zijn dan de gevolgen van instemming met de kadernota en waar wordt dan over beslist?

Dhr. **Klein** (CU) is nogal verrast door de karige kaderbrief, er wordt hooguit wat bijgestuurd op basis van herziene informatie. De echte keuzes worden gemaakt bij de besteding van de 100 miljoen euro voor het herstellfonds terwijl met deze kaderbrief de kaders voor 4,01 miljoen euro worden vastgesteld. De kaders voor de besteding van 100 miljoen euro in de motie worden slechts beschreven in een aantal bulletpoints. Kunnen GS wellicht een bestedingsvoorstel voorleggen voor de 100 miljoen euro in de vorm van een korte kadernota? De rol van de provincie als toezichthouder op gemeenten ontbreekt in de kadernota, terwijl gemeenten door corona zeker in financiële problemen komen, mede vanwege de reeds bestaande tekorten bij de jeugdhulp. Er wordt van GS een actievere rol verwacht. Willen GS de stand van zaken bij de gemeenten inventariseren? Welke gevolgen van corona zijn er te verwachten voor gemeenten?

Dhr. **Carton** (PvdA) vindt het begrijpelijk dat de effecten van corona nog niet bekend zijn en ook is het logisch dat er een beleidsarme kaderbrief wordt voorgelegd, maar het is wel het grootste zorgpunt voor deze kaderbrief en er bestaan wel zorgen over de onzekerheden en het realiseren van de ambities. Hoe kijken GS naar de onzekerheden in de kaderbrief en hoe worden de twee moties verwerkt in de begroting? De afname van het dagelijkse autoverkeer door meer thuiswerken, minder autoverkoop en meer elektrische auto's heeft negatieve gevolgen voor de opbrengst van de opcenten. Wat is het standpunt van IPO over de veranderende financieringsvorm? Hoe gaan GS om met de financiële problemen vanwege corona en de reeds bestaande tekorten op het sociale domein bij de gemeenten? Hoe zien GS hun rol als toezichthouder op gemeenten en hoe wordt er geacteerd als de uitvoering van projecten – waar de provincie cofinanciering ter beschikking stelt – stilvalt of wordt vertraagd? Hier wordt een actievere rol van GS verlangd. Wat zijn de conclusies van het overleg van 28 mei jl. dienaangaande? Blz. 5, de inwoners hebben laten zien dat zij zeer betrokken zijn bij natuur en milieu en daarom is deze samenwerking nodig om draagvlak te garanderen en gezamenlijk de onzekerheden tegemoet te treden.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt welke cofinanciering de provincie biedt in projecten in het sociale domein.

Dhr. **Carton** (PvdA) heeft bedoeld te zeggen dat gemeenten oplopende financiële tekorten hebben in het sociale domein, mede vanwege de extra uitgaven voor corona. Daarvoor wordt de PvdA meer aandacht gevraagd, met name bij projecten met cofinanciering van de provincie.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) constateert dat FvD al eerder heeft gevraagd om onderzoek te laten doen naar de digitale mogelijkheden voor een referendum. Dat is een technische operatie maar het digitale referendum is mogelijk te maken via de website. Hier zal nader onderzoek naar gedaan worden, maar de daadwerkelijke aanpassing wordt niet eerder dan in het najaar verwacht vanwege de tijd die nodig is voor de invoering van de DigiD-module op de website, het ontwerpen van een eigen database en het inbouwen van leeftijdschecks. Te zijner tijd zal de verordening hierop aangepast worden. Deze mededeling was oorspronkelijk voorzien voor donderdag a.s. maar FvD heeft deze vraag nu al gesteld.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) stelt deze informatie zeer op prijs en zij bedankt de CdK voor zijn inzet om het digitale referendum mogelijk te maken.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat in de kaderbrief enkel de nieuwe aanvullingen op het coalitieakkoord zijn opgenomen, het coalitieakkoord als zodanig wordt niet gewijzigd. **Wekelijks zal zichtbaar gemaakt worden hoe de onzekerheden zich ontwikkelen tot zekerheden.** GS hebben met deze kaderbrief aangetoond door te gaan met de plannen, waar de twee aangenomen moties ook toe opgeroepen hebben. **De eerste versie van de begroting wordt al voor de zomer opgesteld, dus het verwerken van de consequenties van beide moties was niet mogelijk.** Rondom de behandeling van de begroting zullen GS een blauwdruk voorleggen met voorstellen waarop de middelen het best tot besteding komen met inzage in de onzekerheden. Indien gewenst, kan er een extra technische briefing worden georganiseerd ten aanzien van de onzekerheden over de eigen provinciale financiën in relatie tot corona. Op korte termijn heeft corona geen duidelijke impact op de opcenten, maar dat is wel mogelijk op langere termijn. **Tevens bestaan er onzekerheden over de toekomst van het belastinggebied en in dat kader neemt de gedeputeerde deel aan de IPO-werkgroep strategische verkenning.** PS worden geïnformeerd zodra er belangrijk nieuws is. Het temporiseren van plannen is van toepassing op de exploitatie en niet op de reserves en dat betreft de uitvoeringsregeling Bestuurskracht waar meerdere jaren sprake is van een onderbesteding. GS hebben besloten om daarmee voor een deel de taakstelling te voltooien, dus de taakstelling heeft geen consequenties voor bestaande plannen.

Dhr. **Heijnen** (CDA) verzoekt een nadere toelichting op de gevolgen van het feit dat 20% van de totale begroting, namelijk 110 miljoen euro van de twee moties, niet is verwerkt. GS worden verzocht de twee moties wel op te nemen, want het is moeilijk om in te stemmen met iets waarvan 20% onzeker is.

Gedeputeerde **Pels** antwoordt dat dit bedrag niet verwerkt kan worden in de begroting 2020-2021, maar de blauwdruk die aan PS wordt voorgelegd, wordt wel verwerkt in de P&C cyclus. Eerst wordt echter het gesprek aangegaan met PS over de besteding van de 110 miljoen euro en daarna worden deze bedragen technisch verwerkt, zodat in de jaarrekening en begrotingen voor de komende jaren duidelijk wordt hoe de uitvoering van de moties plaatsvindt.

Dhr. **Heijnen** (CDA) refereert aan de taakstelling reserves. Er wordt bijvoorbeeld 3,7 miljoen euro weggehaald bij het mobiliteitsbeleid en bijna 4 miljoen euro uit de ontwikkeling havencomplexen. PS hebben ooit besloten om geld voor bepaalde doelen te labelen en om dan in twee pagina's aan te geven waarom deze gelden worden weggehaald, is iets te summier. De benodigde toelichting op waar het geld voor bedoeld was of waarom het ooit is toegewezen aan een bepaalde reserve en waarom het nu vrijvalt, ontbreekt en in een aantal gevallen gaat het om best veel geld. GS worden verzocht deze toelichting alsnog aan te leveren, want eerder kan niet worden ingestemd met de kadernota.

Gedeputeerde **Pels** refereert aan motie 110 en de vrijval van 69 miljoen euro omdat deze niet tot besteding waren gekomen. Soms gaan plannen niet door en zoals bij de jaarrekening reeds toegezegd, zullen bij de begroting bestedingsplannen worden voorgelegd waarin duidelijk wordt welke bestedingen worden voorzien voor de verschillende reserves. De post macro-economische tegenvallers wordt alleen ingezet voor 2020–2021 en niet voor latere jaren. GS zijn gebonden aan het coalitieakkoord en daarin is opgenomen dat de opcenten niet stijgen of geïndexeerd worden. Over compensatie van de coronaschade voor de provincie en gemeenten vanuit het herstellfonds wordt met het Rijk overlegd. Eerder is uitgesproken dat de decentrale overheden niet slechter uit de crisis zullen komen en in die zin maakt het noodfonds wel een kans, maar er bestaat weinig optimisme over de mogelijkheid dat het Rijk de 100 miljoen euro gaat betalen. In de P&C-cyclus worden alle kosten verwerkt en er wordt dus geen aparte boekhouding voor corona aangehouden. Over de herijking van beleidsdoelen en indicatoren richting begroting 2021–2022 zal gezamenlijk met PS worden overlegd.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vindt het zeer zorgelijk wanneer de bedragen van de twee moties niet door het Rijk vergoed worden. Gaan GS hier wel hun best voor doen? Daarom is het belangrijk dat er een lijstje wordt bijgehouden van de specifieke uitgaven voor corona.

Gedeputeerde **Pels** houdt de extra kosten corona al bij op een lijstje. Niet het Rijk, maar PS hebben 100 miljoen euro vrijgemaakt. In de inleiding bij de kadernota is vermeld dat de bevolking niet bijzonder geïnteresseerd zal zijn in welke overheidslaag precies waarvoor verantwoordelijk is, zolang sprake is van goed efficiënt bestuur. Juist in deze tijd is het heel belangrijk om als één overheid op te treden, provincie, Rijk en gemeenten.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat naast de normale toezichtcyclus op basis waarvan in september gemeentelijke begrotingen worden beoordeeld, er vanwege corona eerder geïnventariseerd wordt op welke terreinen gemeenten in moeilijkheden dreigen te komen. Met de verschillende wethouders zal gesproken worden over de gevolgen van corona voor de gemeentelijke financiën.

Gedeputeerde **Stigter** meldt dat de digitalisering alleen maar verder toeneemt en gezien de snelheid van het proces, is er zeker ruimte voor verbeteringen, zoals het toepassen van data-analyse, data gedreven werken en verbetering van financiële systemen zoals op het gebied van subsidies en inkoop.

Tweede termijn

Dhr. **Klein** (CU) vraagt hoe PS worden geïnformeerd over de gesprekken met gemeenten over hun financiële situatie. Hij sluit zich aan bij het CDA dat er een betere uitleg nodig is over de taakstelling, zoals over 500.000 euro meer of minder per jaar voor beheer van recreatiegebieden. Hij verzoekt om

de toezegging dat de blauwdruk voor de besteding van de 100 miljoen euro wordt besproken met PS, maar op welke wijze wordt dit overleg georganiseerd? Komt er een voorstel van GS of wordt er een informatieve bijeenkomst georganiseerd?

Dhr. **Dulfer** (GL) verzoekt een bevestiging van de zojuist voorgestelde procedures ten aanzien van de blauwdruk voor het verwerken van 110 miljoen euro voor het nood- en herstelfonds in de begroting.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat de geconstateerde ruimte in de exploitatie voor recreatieschappen enkel betrekking heeft op het Goois Natuurreservaat. Aangezien wordt overwogen om uit te treden, zijn deze middelen in de toekomst niet nodig. De nu vrijgemaakte middelen hebben geen consequenties voor de bestaande plannen. De commissie vraagt om informatie over het in beeld brengen van de consequenties voor de begroting in relatie tot de economische crisis. Daarvoor is een technische briefing het geschikte instrument. Zij stelt voor de blauwdruk in alle commissies te bespreken. De 100 miljoen euro kunnen niet in een jaar worden besteed, maar zullen de komende jaren tot uitvoering komen. Daarom gaat het niet om 20% van de totale begroting van 500 miljoen euro. PS worden geïnformeerd over de voortgang.

Gedeputeerde **Zaal** weet nog niet in welke vorm de inventarisatie bij gemeenten plaatsvindt en of de gemeenten in staat zijn om nu al cijfers aan te leveren over de gevolgen. Van de inventarisatie zal in ieder geval op de een of andere manier een terugkoppeling aan PS gegeven worden.

De **voorzitter** concludeert dat de jaarrekening als bespreekstuk wordt geagendeerd voor PS van 29 juni a.s.